

MÚZEUM BETLIAR ODMIETA NEPROFESIONALITU A PRETRHÁVANIE KONTINUITY!

VYJADRENIE ZAMESTNANCOV K AKTUÁLNEJ SITUÁCIÍ V SNM – MÚZEU BETLIAR V BETLIARI

V betliarskom múzeu sme boli vždy otvorení. Každý návštevník a relevantný bádateľ alebo študent boli u nás vítaní. Múzeum za ostatných desať rokov prešlo prerodom z inštitúcie, ktorá sa len volala „múzeum“ na inštitúciu, ktorá aj vykonávala činnosti, aké múzeum vykonávať má. Výsledky práce sa ukázali pomerne rýchlo, lebo s odbornými aktivitami išli ruka v ruke aj aktivity popularizačné. Zvýšila sa návštevnosť, záujem novinárov vzrástol mnohonásobne, začali sa tvoriť divácky atraktívne výstavy, ktoré zaujali aj odborníkov, vznikli nové depozitáre, začalo sa vo veľkom reštaurovať, spracovávali sa zbierkové predmety, budoval sa okruh priateľov múzea atď., atď. Popri tom všetkom, ten istý tím zastrešoval aj náročnú a zložitú obnovu hradu Krásna Hôrka a revitalizáciu jeho bezprostredného okolia. Naša spoločnosť dospela do stavu, kedy nároky návštevníkov už nedokážu uspokojiť sprievodkyne a sprievodcovia, ktorých jedinou kvalitou je historický kostým, už sa neuspokojíme s popiskami vystrihnutými krivo z kancelárskeho papiera, bola by hanba vrátiť sa k vitrínam z lacných reťazcov s nábytkom či k neslušne hulákajúcim strážnikom. Múzeum kultivuje, vychováva, uchováva a fascinuje. K tomu sú však potrebné pokoj, istota a stanovenie cieľa. To nám dnes nikto z vedenia, ako Ministerstva kultúry, tak ani z vedenia SNM nedokáže (alebo len nechce?) poskytnúť.

Máme za to, že je úplne jedno, či je človek konzervatívny alebo liberálny – pre nás a pre vedenie nášho múzea bola vždy kľúčová profesionalita, vzdelanosť a ľudský, rešpektujúci prístup. Ved'napokon, aj my sme tu v múzeu takí aj onakí.

Život v našom múzeu nebol jednoduchý ani za Mareka Maďariča, ani za Ľubice Laššákovej, ani za Natálie Milanovej... Vždy sme museli, často nezmyselne a vysilujúco, obhajovať našu prácu a podstatu nášho múzea sme museli zakaždým vysvetľovať, ako keby to nebolo jasné na prvú, a to aj na miestach, kde by to mala byť samozrejmosť. Podpora a pozitívne ohlasy širokej i vedeckej verejnosti nám v boji za princípy, ktorým veríme, a v duchu ktorých sme spoluvytvárali obsah nášho múzea, veľmi pomáhali. Nedokázali však plne nahradiť chýbajúce pochopenie a oporu zriaďovateľa (MK SR) a vedenia SNM. Urážajúci pohľad na nás ako na „nešikovných vidiečanov“ zabolal obzvlášť vtedy, keď rozhodnutia, či neschopnosť ich urobiť, bránili v dobre rozbehnutých projektoch a spoluprákach. Snahy opakovane diskreditovať dvoch predchádzajúcich riaditeľov (J. Barczy, T. Mátéová) boli ako vracajúca sa nočná mora, ktorá len spomaľovala našu prácu a odpúťavala pozornosť od skutočných problémov, v ktorých sa SNM doslova topí. K tomu výrazne prispel aj odvolaný generálny riaditeľ Branislav Panis. Áno, SNM potrebuje reformu, je nutné sa zamyslieť nad jeho poslaním a štruktúrou, ale nie tak, že jeho dobre fungujúce súčasti ochromíme zastrašovaním, neochotou komunikovať či spochybňovaním doterajších výsledkov bez toho, aby boli predložené iné riešenia a vízie budúcnosti.

Betliarske múzeum si v rokoch 2014 – 2024 vybudovalo meno zodpovedného partnera ako v regióne Gemer, tak aj v zahraničí, stalo sa dôležitým sezónnym zamestnávateľom a nevynechateľným bodom na turistickej mape Slovenska. Toto nedokázala zmeniť ani negatívne vnímaná rekonštrukcia hradu Krásna Hôrka. Negatívnu reklamu jej však robilo predovšetkým vedenie SNM, ktoré nezmyselne bránilo práci architektov a stavebných inžinierov i nás múzejníkov. Ani rekonštrukcia Slovenskej národnej galérie nebola tak komplexná a rozsiahla ako je obnova Krásnej Hôrky: myslí na širšie súvislosti v krajine, prepojenie s obcou, napráva chyby z minulosti, ukazuje, ako sa takéto veci majú robiť... Po rokoch prieťahov so zhorenými a dočasnými strechami a po tom, ako MK SR v spolupráci s vybranými „odborníkmi“ z vedenia SNM, bez vedomia Múzea Betliar, vyhlásilo verejné obstarávanie na architektu obnovy (nešlo o Komorou architektov overenú súťaž), začal sa boj o profesionalitu a česť SNM a to aj napriek tomu, že samotné vedenie SNM zastávalo postoje v rozpore s vlastnými záujmami. Bolo to zvláštne a nepochopiteľné obdobie, ktoré sa však podarilo preklenúť.

V situácii, v ktorej sme sa ocitli dnes však opäť cítime neistotu a strach o výsledky našej tvrdej práce. Nikto sa nás na nič neopýtal, ako keby s nami „spupná Bratislava“ nerátala. Posielajú nám sem neznámu a odborne nezdatnú osobu, o predstavách ktorej nič nevieme. Pritom kaštieľ Betliar, hrad Krásna Hôrka a Mauzóleum v Krásnohorskom Podhradí sú nespochybniteľne dôležité slovenské pamiatky. Starostlivosť o ne si vyžaduje erudíciu v mnohých oblastiach – okrem manažérskych schopností sú nevyhnutné vzdelanie a relevantné skúsenosti v oblasti muzeológie, histórie a dejín umenia. Znepokojujú nás vyhlásenia povereného generálneho riaditeľa SNM, ktorý po sebe v SNG zanechal zlú pachuť a sme zhrození z toho, že obnovu Krásnej Hôrky pravdepodobne zastavia alebo zbytočne predĺžia. Čím sme si takýto prístup zaslúžili? Tým, že roky pracujeme za smiešne platy? Že v práci často trávime voľný čas a víkendy? Za nespochybniteľnú oddanosť našej krajine a za snahu urobiť ju lepšou tým, že robíme lepším naše pracovisko a zamestnávateľa? Asi by bolo zbytočné hroziť výpoveďami... Veď kam by sme aj išli? Nie sme ako lekári, ktorí môžu liečiť kdekoľvek a za vyššie platy, a nie sme ani ľudia bez citu, ktorí dokážu zo dňa na deň opustiť miesto, ktoré je tak závislé na citových väzbách k nemu a nezradíme ani návštevníkov, ktorí k nám merajú dlhú cestu – lebo toto múzeum je výnimočné.

Nerobte z nás rukojemníkov v našom vlastnom “dome” a preto žiadame a trváme na slušnej komunikácii, na zabezpečení adekvátnych pracovných podmienok a na kontinuite doteraz nastavených procesov.

Zamestnanci a zamestnankyne SNM – Múzea Betliar vyjadrujú svoj jednoznačný nesúhlas s aktuálnym dianím v slovenskej kultúre a odsudzujú postupy vedenia SNM pri výbere budúcej poverenej riaditeľky Andrey Predajňovej, dnes menovanej, v rozpore s Organizačným poriadkom SNM, za zástupkyňu súčasnej riaditeľky Tímej Mátéovej, čomu predchádzalo odvolanie doterajšej zástupkyne, Eriky Šmelkovej. V slušnej a kultúrnej spoločnosti sa takéto dôležité zmeny nedejú zo dňa na deň a už vôbec nie bez diskusií so zamestnancami a zamestnankyňami múzea. Situácia nás mrzí o to viac, že poverený generálny riaditeľ SNM tak urobil dva mesiace pred nástupom pani riaditeľky na materskú dovolenku a z nevysvetliteľných príčin odmietol poveriť doterajšiu zástupkyňu riaditeľky Eriku Šmelkovú.

V Betliari, dňa 25. novembra 2024

Zamestnanci SNM – Múzea Betliar